

Buurman en buurman

“De combinatie drainage en topdrainen wordt de nieuwe trend voor kleibanen”, zo voorspelt hoofdgreenkeeper Theo Berkhout van de Amsterdamse golfclub in Greenkeeper nummer 3 2008 in het artikel ‘Bloed, Zweet en Drainage’. Trend of niet, buurman hoofdgreenkeeper Engel IJff van golfbaan Spaarnwoude acht deze combinatie ook voor zijn baan uitermate geschikt. IJff: “We hebben onlangs de drainage vervangen onder de A-holes. Echter, dit sluit wateroverlast niet uit.”

Auteur: Floris Winters

Voor de Amsterdamse golfclub bleek een ingrijpende renovatie bittere noodzaak om de problematische waterafvoer van de kleibaan aan te pakken. Ze vervingen het versleten drainagesysteem en brachten diepe zandsleuven en gaten door conische pennen aan in de toplaag. Deze combinatie drainage-topdrainen wekte de interesse van buurman hoofdgreenkeeper Engel IJff van Golfbaan Spaarnwoude. IJff toont zich vooral geïnteresseerd in de maatregelen die zijn collega hoofdgreenkeeper heeft genomen om de afwatering van regenwater in de kleibodem te verbeteren. Ook golfbaan Spaarnwoude is namelijk hoofdzakelijk gesitueerd op kleigrond. Engel IJff over de voor- en nadelen van kleigrond: “Kleigrond heeft in drogere perioden het voordeel dat het water beter vasthoudt. Met name rondom de greens is dit van belang. Echter, wanneer er plots een stevige plensbui overtrekt, dan staan de greens in no-time blank. Het overvloedige water wordt in die situatie niet snel genoeg

opgenomen door de bodem en afgevoerd naar het drainagesysteem. Een vlotte afvoer van het water is voor ons echter van groot belang, mede omdat we ernaar streven de baan altijd open te houden.”

Afgelopen november 2007 bracht Spaarnwoude zeven kilometer nieuwe drainage aan onder de negen A-holes. Golfbaan Spaarnwoude telt in totaal 66 holes. De verschillende banen zijn aangelegd in de loop van haar ruim dertig jaar bestaan. In 1977 opende Spaarnwoude haar deuren tot de eerste negen holes, de huidige A-holes. Engel IJff over de drainage ervan: “Na dertig jaar bleek het drainagesysteem onder de A-holes aan vervanging toe. We moesten regelmatig doorspuiten en lekkages in het systeem repareren. Het kost onnodig veel tijd en energie om steeds dergelijke herstelwerkzaamheden uit te voeren.” Hij vervolgt: “We hebben de zaak nu grondig aangepakt en de versleten drainage

Engel IJff

onder de A-holes vervangen. De drainage ligt op een gemiddelde diepte van 60 centimeter. Daarmee hebben we echter niet geheel kunnen voorkomen, dat bijvoorbeeld na een flinke regenbui delen blank kunnen komen te staan. Ook de waterdoorlaatbaarheid van de toplaag naar de drainage dient verbeterd te worden.”

Zandbal

De Amsterdamse heeft een betere waterafvoer bewerkstelligd door onder andere sleuven in de toplaag aan te brengen. IJff over deze mogelijkheid: “Op de Amsterdamse heb ik de Koro topdrainmachine zien werken. De machine trekt drie sleuven en vult deze met zand. Een van de grote voordelen van de machine is dat het zand met grote druk in de sleuven wordt gespoten. Dit zorgt ervoor dat de behandelde bodem compact en stevig blijft. Vervolgens hebben ze tussen de zandsleuven geprikt met conische pennen, waardoor ook de aangebrachte sleuven nauwer worden en dus sneller dicht groeien.” Hoewel IJff zeer te spreken is over de maatregelen die zijn collega's bij de Amsterdamse hebben getroffen, brengt hij ook een aandachtspunt naar voren. “Het zand dat ze bij de Amsterdamse gebruikt hebben, is in mijn ogen niet geschikt. Het is te fijn en er zitten teveel kleideeltjes in. Toen ik een hand van het zand pakte, kon ik er een bal van maken die niet eens uit elkaar viel. Het zand waar ik voorkeur aan geef, zal scherper en grover van structuur zijn. Eentoppig. Dit zand is echter drie euro per kuub duurder.”

In verband met de zomerdrukke beginnen de greenkeepers van Spaarnwoude pas in het najaar met de werkzaamheden aan de toplaag van de A-holes. “De sleuven worden diagonaal over de drainagegangen aangebracht tot een diepte van 20-25 cm. De sleuven zijn vier centimeter breed en worden om de 40 centimeter aangebracht in de toplaag. In deze tussenruimte prikken we eveneens gaten met conische pennen. Voor de twee hectare hebben we zo'n 500 kuub zand nodig. Tot slot dresen we het bewerkte oppervlak met zand. Het zand slepen we erin met twee bouwmaten, waarvan we de hoeken ietwat oprullen. Dit werkt zeer efficiënt”, vertelt de hoofdgreenkeeper terwijl hij een blik werpt over

één van de A-holes. Het najaar is volgens IJff niet de ideale periode voor deze klus, aangezien de kans op slecht weer dan groter is. Hij zegt: “Grondbewerking in de grond bij natte omstandigheden brengt veel versmering teweeg, dus verdichting. Daarbij is zand inslepen bij nat weer geen doen. We moeten de weersomstandigheden dus goed in de gaten houden.”

In verband met de zomerdrukke beginnen de greenkeepers van Spaarnwoude pas in het najaar met de werkzaamheden aan de toplaag van de A-holes

Er valt nog goed te zien waar de drainage is aangebracht. Brede met zand en aarde gevulde gangen – nog zonder grasgroei – lopen dwars over de fairway heen. De kans is groot dat je golfbal hier in zijn rol beïnvloed wordt. IJff: “Na de aanleg van de drainagebuizen hebben we de gangen gedicht met zand. Om het zand goed aan te drukken, zijn we er met een wiel overheen gegaan. Toch zakte het zand daarna nog teveel in. We hebben dit proces zelfs nog twee keer moeten herhalen; nog een keer met zand en de derde ronde met aarde. De aarde is een goede voedingsbodem voor het gras.”

Kind aan huis

Een groep sportieve skeelrijders is zojuist aan komen skaten op het terrein en neemt dorstig plaats op de comfortabele terrasstoelen. IJff: "Dit illustreert het karakter van Spaarnwoude. Iedereen is welkom, ook mensen die niet golfen. De golfbaan maakt onderdeel uit van een 3000 hectare groot recreatiegebied, dus er komen dagelijks behoorlijk wat recreanten aanwaaien. We zijn een openbare baan met een gemiddeld aantal bezoekers van 400 duizend per jaar en er worden jaarlijks zo'n 175 duizend rondes gelopen." Het open karakter van de baan en de gunstige locatie zijn volgens de hoofdgreenkeeper de voornaamste redenen waarom Spaarnwoude zo groot is geworden. IJff heeft de ontwikkeling dan ook uit eerste hand meegemaakt. "Mijn vader had hier een agrarisch bedrijf, bestaande uit veeteelt en landbouw. Zoals vele boeren, zag ook mijn vader zich genoodzaakt het boerenbedrijf op te doeken. We startten in 1975 met de aanleg van een 18-holes golfbaan, als onderdeel van het recreatiegebied dat hier ontstond. De boerderij werd omgetoverd tot clubhuis. Hij vervolgt: "In het begin was het een verenigingsbaan, maar wel openbaar. Door deze insteek wordt Spaarnwoude ook wel eens bejubeld als zijnde 'de bakermat voor golf'. Met de overname van Spaarnwoude door GMG in 1996 is de commerciële insteek nog verder benadrukt. Dit tot ontzetting van een deel van de leden. Ze waren er niet blij mee dat ze niet meer konden spelen wanneer zij dat wensten en zijn weggegaan."

Met de realisatie van golfbaan Spaarnwoude in 1977 trad Engel IJff als greenkeeper in dienst bij de golfbaan. "Ik heb de land- en tuinbouw school genoten. De mogelijkheid om hier greenkeeper te worden sprak me zeer aan. Na dertig jaar werk én woon ik hier nog steeds. Ik ben het gezicht van Spaarnwoude. Iedereen hier kent me en ze weten me te vinden als ze een vraag of opmerking hebben." En alsof de duivel er mee speelt, tikt precies op dit moment een gast IJff op zijn schouder met de vraag: "Welke grassoorten moet ik gebruiken voor een putting-green in mijn achtertuin?"

CtG ambitie

De afgelopen jaren heeft Spaarnwoude het Committed to Green-programma doorlopen. De audit heeft recent plaatsgevonden en naar alle waarschijnlijkheid zal Spaarnwoude binnenkort het CtG-certificaat ontvangen. "Duurzaamheid heeft altijd al een rol gespeeld in het baanonderhoud van Spaarnwoude. Zo hebben we nog nooit chemische bestrijdingsmiddelen gebruikt." IJff vertelt over de verschillende stappen die ze hebben genomen richting het CtG-label. Een daarvan is de overstap van kunstmest naar organische meststoffen: "Sinds twee jaar maken we gebruik van organische meststoffen. De meeste kunstmestproducten bestaan uit de drie elementen NPK, zijnde Stikstof (N), fosfor (P) en kalium (K). Slechts een deel van het kunstmest is NPK, de overige bestanddelen zijn niets meer dan balast zouten." Hij vervolgt: "Die zouten kwamen

ook terecht in het opgevangen regenwater, dat we voorheen gebruikten voor de beregening van de greens. Door te beregenen met het zoute water, kregen we de greens niet meer goed aan de gang. We zijn toen overstapt op zoet water. Echter zoet water is behoorlijk duur. Toevalligerwijs loopt er een koelwaterleiding onder deze baan door. Het water dat hierdoor stroomt, is ontzilt zeewater. Tegenwoordig tappen we het water dat we nodig hebben voor de beregening hiervan af. Dat scheelt de helft van de prijs. We verbruiken zo'n 35 duizend kuub water per jaar."

Na twee jaar ervaring met het gebruik van organische meststoffen bemerkt IJff al duidelijke verschillen op ten opzichte van kunstmest. "De aantasting van het gras door schimmels lijkt ieder jaar minder te worden. Ik ben ervan overtuigd dat dit het gevolg is van het gebruik van de organische producten. Daarnaast zijn we beter in staat om een vlakke en continue grasgroei te verwezenlijken. Minder pieken en dalen." Volgens IJff komen er ook minder schimmels voor door het zand dat ze gebruiken om te dresen. "Voorheen gebruikten we een standaard mix van 80 procent zand en 20 procent compost. Ik vermoed dat er in die 20 procent sporen zitten van schimmels en onkruid. Nu dresen we met puur zand."

Naast ingrijpende werkzaamheden als de aanleg van een drainage of het ambitieuze CtG streven, houdt het greenkeepersteam van Spaarnwoude zich voornamelijk bezig met de dagelijkse werkzaamheden. Dat zal geen peulenschil zijn, gezien er 66 holes gemaaid, gesweept en geprikt moeten worden. IJff: "We werken met een team van acht greenkeepers. Een deel van de werkzaamheden – onder andere maaierwerk op de tees, fairways en semi-rough – besteden we uit aan Oranjewoud. Het is praktisch om dergelijk seizoenswerk uit te besteden. Dat scheelt in de aanschaf en onderhoud van machines en het scheelt drie greenkeepers in loondienst." Het achtstal dat wel in loondienst is, heeft ondanks het uitbesteden van bepaalde klussen nog altijd handen te kort. IJff: "Gemiddeld start er om de negen minuten een flight, bestaande uit een 4-bal. De belasting rond bijvoorbeeld de pin is behoorlijk hoog. We moeten die dan ook met grotere regelmaat verplaatsen. Door de totale omvang van de baan is het voor ons greenkeepers soms moeilijk om de puntjes op de i te zetten."

